

OVERBETUWE

DUURZAAM

Nieuw plan voor water en riolering

Wat doen we met het water?

Het klimaat verandert. Soms regent het heel hard en heeft de riolering veel water ineens te verstouwen. Dan kunnen straten en tuinen onder water komen te staan. Andere keren is het juist langere tijd droog. Allemaal redenen om maatregelen te nemen voor goede afvoer en gebruik van ons grondwater, regenwater en afvalwater.

De gemeente is samen met het Rijk en het Waterschap verantwoordelijk voor goed waterbeheer. We zorgen ervoor dat de riolering goed werkt en dat het water in onze dorpen op de juiste manier wordt beheerd. Het veranderende weer vraagt echter om aanpassingen. Daarom heeft Overbetuwe een nieuw Water- en rioleringsprogramma (Wrp) opgesteld voor de komende jaren. Hierin staat hoe de gemeente zich aanpast aan de gevolgen van klimaatverandering. Zo houden we droge voeten en kunnen we blijven beschikken over schoon grondwater.

Droge voeten en schoon grondwater

Wethouder Rik van den Dam: "We hebben in Nederland heel schoon drinkwater en uitstekende rioleringen en watersystemen. Het veranderende weer maakt ons bewust van de absolute noodzaak om dat goed te houden. Niet alleen voor onszelf, ook voor planten, bomen en dieren. Dat kunnen we overigens niet alleen. We hebben ook hulp nodig van inwoners, bedrijven en andere partijen om ons voor te bereiden op de toekomst."

Water opslaan voor droge periodes

De gemeente wil bijvoorbeeld de kwaliteit van het oppervlaktewater verbeteren. Oppervlaktewater is het water dat je ziet in rivieren, sloten en vijvers. Het idee is om water, wanneer er genoeg van is, op te slaan voor droge periodes. Dan is er juist weer meer water nodig. Ook worden de riolen en watersystemen onderhouden of vervangen. Vuil water en regenwater worden straks nog beter afgevoerd. Ook gaat de ge-

Opladen elektrische auto met kabelgoot

Heeft u een elektrische auto of motor maar geen eigen terrein bij uw huis om hem op te laden? En is er geen openbare laadpaal (mogelijk) dichtbij? Dan is een kabelgoot in de stoep de oplossing. Zo blijft de stoep voor anderen struikelvrij.

Een kabelgoot is een voorziening waarmee u uw elektrische voertuig vanaf een openbare parkeerplaats kunt opladen met uw eigen oplaadkabel. De laadkabel loopt dan vanaf uw eigen woning via een gootje in het trottoir naar de plek waar uw auto geparkeerd staat. Zo vormt de kabel geen gevaar voor andere

weggebruikers. Overbetuwe heeft het afgelopen jaar samen met een aantal inwoners een proef gedaan met de kabelgoten. De resultaten van de proef waren positief. De gemeente heeft daarom besloten inwoners dit najaar de mogelijkheid te bieden er een tegen betaling aan te laten leggen.

Voorwaarden aanvraag

U moet kunnen aantonen dat u een elektrische auto of motor bezit, least of gebruikt met een oplaadpunt op eigen terrein. De openbare parkeerplaats vanaf waar u wilt gaan laden moet grenzen aan het trottoir van uw pand. U mag er per adres maar één aanvragen. Als er een groenstrook direct voor uw terrein ligt, is een kabelgoot helaas niet mogelijk. De strook moet namelijk heel blijven. Gaat u weer verhuizen? Dan verwijdt de gemeente de kabelgoot weer.

2E JAARGANG NUMMER 2

IN DEZE KRANT

Voorkomen van wateroverlast 3

Met simpele maatregelen bespaar je energie 4

Gratis mooie boom in de voortuin 6

meente de berm langs de wegen verlagen, zodat regenwater beter in de grond kan zakken en er geen water op wegen blijft staan.

Stapsgewijs verbeteren met extra budget

Helemaal nieuw is het plan om bij elk project van de gemeente of van anderen met extra geld direct ook het riool of het water te verbeteren. Voor 2025 is er € 100.000 beschikbaar. Dit bedrag groeit elk jaar met € 50.000. In 2028 is er dan € 250.000 beschikbaar voor verbeteringen. Zo is er elk jaar iets meer geld voor de broodnodige aanpassingen aan het klimaat.

De rioolbelasting stijgt de komende jaren geleidelijk. Op deze manier is er naast voldoende budget voor structurele taken ook geld voor verbeteringen. In 2024 begint de belasting bij € 106,74. Dat gaat elk jaar een beetje omhoog tot € 184,49 in 2028. De gemeenteraad heeft al ingestemd met de plannen.

Wat u kunt doen

U kunt helpen wateroverlast te voorkomen. Hoe leest u op pagina 3 van deze krant.

Foto: Sjoerd Geurts

Kijk op www.overbetuwe.nl/duurzaam-vervoer voor meer informatie.

Meer over de kabelgoot

Lees meer over de ervaringen van pilotdeelnemers Peter Franken en Marja Kraaij met de kabelgoot op pagina 2.

Wethouder Evert Westerbeek

'Samen op weg naar duurzame toekomst'

Afgelopen zomer begon Evert Westerbeek als wethouder voor de gemeente Overbetuwe. Voor hem 'een onverwachte en zeer mooie kans om een bijdrage te leveren aan een duurzaam en toekomstgericht Overbetuwe'. We spraken met hem over de energie- en warmtetransitie.

Evert Westerbeek: "Overbetuwe staat net als alle andere Nederlandse gemeenten voor een grote uit-

daging. In 2050 willen we energieneutraal zijn. We moeten dan net zoveel schone energie opwekken als we gebruiken. Het jaar 2050 klinkt ver maar deze enorme ombuiging kost veel tijd."

Stroom uit de stekker

"Het energievraagstuk gaat niet alleen over duurzaamheid. We zijn tegenwoordig afhankelijk van stroom voor de meeste simpele dagelijkse dingen. En we zijn gewend dat er altijd stroom uit de stekker komt. Doordat we steeds meer stroom nodig heb-

ben, ook voor duurzamere oplossingen als elektrisch vervoer, zonnepanelen of warmtepompen, wordt het krapper op de kabel. Dat geeft netcongestie, waardoor netbeheerder Liander niet direct energieaansluiting heeft voor alle nieuwe woningen, scholen en voor nieuwe bedrijfsactiviteiten."

Aardgasvrije wijken

"We werken met veel partijen hard aan duurzame oplossingen. Denk aan de Wijken van de Toekomst, de Brienenshof in Elst en Vogelbuurt in Driel, waarin we samen met woningbouwverenigingen en inwoners plannen uitwerken voor een aardgasvrije wijk. Denk aan het initiatief voor de toekomstige Powerhub op bedrijventerrein De Aam in Elst. Dat wordt een gebouw voor grootschalige opslag van duurzame energie. Ik vind het belangrijk dat inwoners ook kunnen meeprofiten van de energie die lokaal duurzaam wordt opgewekt."

Omslag samen maken

"We maken met elkaar de omslag mogelijk. Wij helpen huiseigenaren die hun huis willen isoleren op weg met materialen, advies en subsidie. Voor minder goed geïsoleerde woningen met een WOZ-waarde tot € 429.300 is extra hulp, waaronder een subsidie-regeling. Overbetuwenaren kunnen zo stapsgewijs de knop omzetten. Sommigen met kleine stapjes, door te isoleren. Anderen met sprongen. Samen op weg naar een duurzamere toekomst."

Evert Westerbeek: "We maken met elkaar de omslag mogelijk". Foto: Nienke Wiering

Kabelgoot voor elektrische auto

'Ik ben er echt superblij mee'

De kabelgoot biedt uitkomst voor mensen die een elektrische auto hebben, maar geen oprit voor de woning voor het opladen.

Peter Franken uit Elst maakt nu een jaar gebruik van de kabelgoot. "Het werkt heel goed en op deze manier veroorzaak ik geen overlast voor buurtbewoners die van de stoep gebruik maken. Hier wonen toch ook veel mensen op leeftijd. Die moeten veilig over de stoep kunnen blijven lopen. Hoe het werkt?"

Een kabelgoot houdt de stoep struikelvrij

Ik parkeer mijn auto voor de deur op de openbare parkeerplaats. Daar is meestal gewoon plek. De gemeente heeft vorig jaar oktober een kabelgoot in de stoep gelegd. Dat is een goot met een rubberen afdekking. Daar verdwijnt de kabel volledig in waardoor de stoep vlak en veilig blijft. Heel simpel."

Peter Franken: "Op deze manier veroorzaak ik geen overlast voor buurtbewoners." Foto: Sjoerd Geurts

Niemand heeft er last van

Marja Kraaij uit Elst is net zo enthousiast over de oplossing voor haar deur. "In mijn straat staat een openbare laadpaal, waar het vaak druk is. Ik zocht contact met de gemeente Overbetuwe en mocht meedoen aan de pilot. Op mijn eigen terrein staat nu bijna een jaar een laadpaal. Het werkt heel simpel en niemand heeft er last van. Ik maak ook gebruik van een openbare parkeerplaats, maar kan met de kabel twee plekken bereiken. In de praktijk komt het nauwelijks voor dat beide parkeerplaatsen bezet zijn. Eigenlijk is iedereen hier er blij mee. De stoep blijft veilig en de openbare laadpaal wordt nu ook minder belast."

Steeds meer mensen rijden elektrisch. Dit is beter voor het milieu en draagt bij aan een schonere lucht. Daarom zijn er steeds meer openbare laadpalen in Overbetuwe. Als u niet op eigen terrein kunt parkeren en laden kunt u gebruik maken van een openbare laadpaal.

Op www.oplaadpunten.nl kunt u zien waar ze staan. Als er geen openbare laadpaal in de buurt beschikbaar is, kunt u een verzoek indienen. Bij de beoordeling om een extra paal te plaatsen wordt gekeken of de paal vaak gebruikt gaat worden en of er niet al een paal binnen 200 meter beschikbaar is. Een paal in de openbare ruimte wordt niet gekoppeld aan één gebruiker. Iedereen met een elektrische auto kan hier gebruik van maken.

Laadpaal aanvragen?

Ga naar www.laadpaalaanvragen-oost.nl.

Delen?

U hoeft niet per se zelf een (elektrische) auto te hebben om op uw bestemming te komen. Delen is ook een goede optie. In Elst staan Green Wheels auto's en in Driel kan een auto via Driel Duurzaam geleend worden.

Aanmelden

Aanmelden kan via deelauto@samendriel.nl. Verschillende inwoners bieden hun auto aan via SnappCar. U kunt ook samen met uw burens afspraken maken over het gezamenlijke gebruik van de auto.

Duurzaam vervoer hoeft niet alleen met een elektrische auto. Laat de auto een keer staan en pak de fiets of maak gebruik van het OV.

Wat kunt u doen?

Voorkomen van wateroverlast

Vervolg van voorpagina

De gemeente zorgt ervoor dat de riolering goed werkt en dat het water in onze dorpen op de juiste manier wordt afgevoerd en beheerd. Maar dit kunnen we niet alleen. We zijn ook afhankelijk van de hulp van inwoners en ondernemers.

Vijf tips

Al met kleine beetjes helpt u ons bij het waterbeheer. Een paar voorbeelden op een rijtje.

- 1 Wat er door het toilet wordt gespoeld, heeft invloed op hoe goed de riolering werkt. Spoel geen doekjes, verfresten of vet door het toilet of de gootsteen. Deze kunnen verstoppingen veroorzaken en het riool beschadigen.
- 2 Maak elk jaar de dakgoten vrij van blad en ander vuil. Plaats een bladvanger om verstopping te voorkomen.
- 3 Plaats een regenton. Zo vangt u schoon regenwater dat anders in het riool stroomt op voor eigen gebruik. Gemeente Overbetuwe geeft subsidie voor de aanschaf van een regenton.
- 4 Leg een groendak aan. Een groendak neemt veel regenwater op en voert dat weer langzaam af. Bijkomend voordeel: het geeft verkoeling in de zomer, is kleurrijk en biedt voedsel voor insecten.
- 5 Verminder de hoeveelheid stenen rondom uw huis. Water stroomt dan makkelijker de bodem in. Een grinstrook in plaats van tegels maakt al verschil.

Regentonnen voor huurders Woonstichting Valburg

De gemeente Overbetuwe en Woonstichting Valburg hebben samen een duurzaamheidsactie georganiseerd die bestond uit het leveren van regentonnen aan bewoners.

Huurders van Woonstichting Valburg kregen via de gemeente korting op de aanschaf van een regenton. Tien enthousiaste bewoners hebben zich aangemeld om deel te nemen aan dit groene initiatief. Binnenkort

worden de regentonnen door Woonstichting Valburg gratis geïnstalleerd. De actie is bedoeld om samen meer water te besparen en duurzaam om te gaan met regenwater.

Blij met betrokkenheid

Woonstichting Valburg is blij met de betrokkenheid van alle deelnemers aan de actie: "Op deze manier zeten we samen stappen naar een duurzamere toekomst en daar zijn we blij mee!"

Regentonnen liggen klaar voor installatie.

Betere isolatie woning

Een dak vol met vetplantjes

Meer vogels, meer vlinders, meer groen en een betere isolatie: een sedumdak op je woning, schuur of garage is een simpele en milieuvriendelijke manier om te verduurzamen. Een sedumdak bestaat uit vetplantjes, die niet alleen goed zijn voor het milieu, maar ook voor je portemonnee.

Met een sedumdak bespaar je namelijk op energiekosten en help je de natuur een handje. Het dak trekt vlinders, insecten en vogels aan, wat bijdraagt aan een groene omgeving. De plantjes zorgen daarnaast voor een gezondere lucht. Ze nemen CO₂ op en zetten dit om in zuurstof, waardoor de luchtkwaliteit verbetert. Ook helpt het sedumdak om je huis in de zomer koeler te houden en warmer in de winter. Dit bespaart energie en maakt het binnenklimaat een stuk aangenamer.

Niet moeilijk

Zelf een sedumdak leggen is helemaal niet moeilijk. Er zijn kant-en-klaare matten te koop, die je eenvoudig op je dak uitrolt. Het enige waar je op moet letten, is dat je dak stevig genoeg is om het gewicht van de plantjes, vooral wanneer het regent, te dragen. Vraag daarom altijd deskundig advies voordat je begint. Het onderhoud van een sedumdak is minimaal. Alleen als het lange tijd heel droog is, kun je de plantjes een keer water geven. Dat komt wellicht eens per jaar voor. Om mooie plantjes te houden mag je het ook een keer bemesten. Onkruid en gras verwijderen doe je eens in de twee jaar. Je hebt er dus bijna geen omkijken naar.

€ 1.000 om zelf te isoleren

‘Subsidie binnen twee weken op onze rekening’

Het dak van de woning van de familie Valkenburg in Driel werd volledig geïsoleerd. Met dank aan de subsidieregeling ‘Doe-het-zelf isolatie’ van de gemeente Overbetuwe. Huiseigenaren kunnen tot maximaal € 1.000 aanvragen voor het isoleren van dak, vloer of muren.

Ze zijn flink aan het timmeren geweest, maar Joost Valkenburg is er blij mee. “Wij kwamen op het idee dankzij een flyer van de gemeente Overbetuwe. We hebben ons aangemeld en kregen een isolatiecoach op bezoek. Die heeft ons prima adviezen gegeven en een rapport opgesteld. Isoleren zou bij ons heel veel effect kunnen hebben. We kozen voor isolatieplaten die we onder het dak hebben gemaakt. Die zorgen in de zomer voor bescherming tegen de hitte en in de winter houden ze de slaapkamer - die we direct onder het dak hebben - warm. We merkten vanaf de eerste dag dat het hielp. Voor het hele huis.”

Zelf monteren of vakman inschakelen

De familie Valkenburg kon alle producten betalen van het beschikbare subsidiegeld. “Wij kochten voor € 980,- isolatieplaten. Vervolgens heb ik de platen samen met kennissen gemonteerd. Overigens heb je ook recht op subsidie voor materialen wanneer je het installeren door een vakman laat doen. Het is dus voor iedereen interessant.”

Op tijd goed geïsoleerd huis

Joost is blij met het hele isolatietraject. “Het ging heel soepel, het advies en de begeleiding waren goed, en we hadden het subsidiegeld binnen twee weken op onze rekening. Daarbij gaan we nu de wat koudere periode in en hebben we precies op tijd een goed geïsoleerd huis. Dat is toch prettig.”

Joost Valkenburg isoleerde het dak van zijn huis met subsidie van de gemeente. Foto: Chris Arnold

Ook een waardebon van € 1.000?

Wilt u net als Joost Valkenburg aan de slag met het isoleren van uw woning? Goed plan! U kunt flink op de energiekosten besparen door muren, vloeren, daken of glas te isoleren. En misschien komt in u aanmerking voor een waardebon van € 1.000!

Dit najaar kunnen meer eigenaren van een slecht geïsoleerde woning aanspraak maken op een subsidie van € 1.000 voor het verduurzamen van hun woning. Overbetuwe verruimt de subsidieregels om grotere stappen te maken naar een klimaatneutrale gemeente in 2050. Het gaat om in totaal 1.400 slecht geïsoleerde woningen.

De regeling was voor woningen met een WOZ-waarde tot € 375.000 euro én energielabel D of lager. De WOZ-waarde is nu verhoogd naar € 429.300. De waardebon van € 1.000 mag ook worden gecombineerd met de Duurzame Energie Subsidie (ISDE) van het Rijk. Het totale bedrag kan zo oplopen met honderden euro's. Landelijk vroegen al 200.000 huiseigenaren de subsidie aan. Overbetuwe helpt u kosteloos met antwoord op uw vragen. Er zijn bijvoorbeeld doe-het-zelf coaches en er loopt een collectieve inkoop. Ook voor huishoudens met een kleine portemonnee is subsidie beschikbaar. Huishoudens die schuldhulpverlening en/of energietoeslag ontvangen kunnen tot € 4.000 subsidie ontvangen.

Kom ik in aanmerking?

U komt in aanmerking als:

- de WOZ-waarde van de eigen woning waar uw woont vanaf 01-01-2022 lager is dan € 429.300 euro. Uw WOZ-waarde kunt u opzoeken via wozwaardeloket.nl.
- Uw woning heeft nog weinig isolatie. Dat betekent dat minimaal twee delen (dak, muur, vloer, glas) van uw woning slecht geïsoleerd zijn.

Aanvragen

Aanvragen is eenvoudig. Vul het korte formulier in en geef aan of u subsidie wilt voor bouw materiaal om zelf te verduurzamen of voor het laten uitvoeren van isolatiemaatregelen. U vindt het formulier op www.overbetuwe.nl/energieloket.

Energiefixer geeft gratis advies aan huis

‘Met simpele maatregelen bespaar je veel energie’

Wilt u energie besparen en uw wooncomfort verhogen? De Energiefixers komen gratis bij u thuis en geven advies.

Nu de dagen korter worden en de temperatuur daalt, is het verstandig om kritisch naar uw woning te kijken. Energiefixers geven tips om energie te besparen. Jelmer Dam is een van de Energiefixers die wekelijks bewoners van zowel koop- als huurwoningen bezoekt. Waar loopt hij zoal tegenaan?

De Energiefixers nemen tijdens hun bezoek gereedschap en handige producten mee, zoals tochtstrips om tocht tegen te gaan en radiatorfolie om te voorkomen dat de warmte van de radiator via de buitenmuur het huis verlaat. “Met simpele maatregelen bespaar je veel energie en wordt je huis sneller warm. Dat scheelt ook in de portemonnee.”

Ook ventileren belangrijk

“Tijdens de energiecrisis hebben veel mensen hun woning potdicht gemaakt,” vertelt Jelmer. “Ze houden de ramen dicht en ventileren nauwelijks. Dat zorgt voor ongezonde lucht in huis en zelfs schimmel. Terwijl koude lucht van buiten veel sneller opwarmt dan

vochtige lucht die binnen blijft hangen. Ik adviseer dan om dagelijks de ventilatieroosters of een raam even open te zetten.”

Andere maatregelen die de Energiefixer kan adviseren:

- Ventilatoren onder de radiator, zodat de warmte sneller en beter wordt verspreid.
- De cv slimmer instellen.
- Een brievenbusborstel om tocht tegen te gaan.
- Ledlampen.
- Een waterbesparende douchekop.

Aanmelden

Wilt u ook gratis advies van een Energiefixer? Aanmelden voor een bezoek van de Energiefixer kan via www.overbetuwe.nl/energieloket.

Jelmer Dam heeft voor iedereen wel een tip. Foto: Chris Arnold

Woningstichting Heteren gaat huurwoningen verduurzamen

‘Meer woongenot en lagere energierekening’

Woningstichting Heteren gaat de komende jaren huurwoningen met een laag energielabel verduurzamen. Ruim negentig woningen met een extreem laag energielabel moeten zo een hoger energielabel krijgen en daarmee energiezuiniger worden. “De handen gaan uit de mouwen”, zegt directeur-bestuurder Ruud Maatman van Woningstichting Heteren.

Ruud Maatman, directeur-bestuurder Woningstichting Heteren. Foto: Sjoerd Geurts

De overheid heeft bepaald dat de komende jaren alle woningen in Nederland tenminste energielabel D moeten krijgen. Lager mag niet meer vanaf eind 2028. Op dit moment hebben ruim zeventig woningen van Woningstichting Heteren nog wel het lage E, F, en G-label. Ruud Maatman: “Wij willen maatregelen nemen in alle woningen die nog geen A, B, of C-label hebben. Dus ook de woningen met energielabel D komen aan bod. We gaan spouw, dak en bodem isoleren. Woningen met enkel glas krijgen goed isolerend HR++ glas. Het levert de bewoners een comfortabeler woning op zonder tocht, meer woongenot en - ook niet onbelangrijk - een lagere energierekening. Het goede nieuws is dat we geen huurverhoging voor de werkzaamheden in rekening gaan brengen.”

Wettelijk verplicht

In het verleden heeft Woningstichting Heteren veel woningen op vrijwillige basis verduurzaamd. “Maar niet iedereen wilde daar toen aan meedoen. Begrijpelijk, het zorgt voor wat overlast. Nu het wettelijk verplicht wordt, willen we weer met de bewoners in gesprek. We leggen uit dat het een buitenkans is. Daarnaast koppelen we aan deze werkzaamheden meteen ook andere werkzaamheden die we toch moeten doen. Zoals schilderen, wat iedere zes jaar gebeurt. Op die manier heeft een huishouden maar één keer last van ons.” Woningstichting Heteren werkt tijdens alle werkzaamheden nauw samen met de gemeente Overbetuwe. “Soms krijg je tijdens werkzaamheden te maken met de Flora- en Faunawet. Dat betekent bijvoorbeeld dat vleermuizen of gierzwaluwen zich in een woning hebben genesteld. Dan ben je gebonden aan strenge regels voordat je aan de slag kunt. Samen met de gemeente pakken we het daarom zorgvuldig op.”

Bouwen aan honderd nieuwe woningen

Woningstichting Heteren beschikt over ruim 920 woningen in Driel, Heteren, Randwijk, Herveld en Zetten. Daarnaast worden ruim zestig garages verhuurd. Er liggen plannen om de komende vijf jaar honderd nieuwe huizen te bouwen, waardoor het totaal aantal huurwoningen stijgt tot boven de duizend. De nieuwbouw moet volgens Ruud Maatman de komende vijf jaar gestalte krijgen in diverse fasen. “We willen het aantal woningen graag uitbreiden om aan de grote vraag te voldoen. Maar er liggen wel uitdagingen. Kijk naar de netcongestie oftewel het dichtslibbende energienetwerk. Het is niet vanzelfsprekend dat nieuwe woningen meteen worden aangesloten op het net. Daarom zijn we nu al begonnen met de voorbereidingen zodat we de woningen in de toekomst kunnen opleveren met alle voorzieningen die er bij horen.”

Netcongestie: wat betekent het voor u als inwoner? Het elektriciteitsnetwerk is overvol

Netcongestie is een probleem dat steeds vaker voorkomt in Nederland. Netcongestie ontstaat wanneer het elektriciteitsnetwerk te vol raakt en niet genoeg capaciteit heeft om alle stroom te vervoeren. Hierdoor kunnen er problemen ontstaan, vooral nu er steeds meer gebruik wordt gemaakt van elektrische auto's, warmtepompen en zonnepanelen. Maar wat betekent dit eigenlijk voor u als inwoner?

Waarom is er netcongestie?

Het elektriciteitsnet in Nederland is ontworpen om stroom naar huizen en bedrijven te brengen. Maar tegenwoordig gaat de stroom ook de andere kant op, bijvoorbeeld door zonnepanelen die energie opwekken. Dit zorgt voor meer druk op het netwerk. Daarnaast gebruiken steeds meer mensen elektrische apparaten, zoals auto's en warmtepompen. Deze vragen veel stroom en belasten het netwerk op piekmomenten extra. Hierdoor kan het netwerk zeer zwaar belast worden. Dan ontstaat er netcongestie.

Hoe merk je netcongestie?

Als inwoner kun je merken dat er netcongestie is doordat zonnepanelen op zonnige dagen in de middag soms zelf uitschakelen. En ook netbeheerders Liander en TenneT moet soms 'nee' verkopen voor nieuwe of een zwaardere aansluiting omdat het netwerk vol zit.

Wat wordt eraan gedaan?

Netbeheerders werken hard om de problemen van netcongestie op te lossen. Ze zijn bezig met het uit-

breiden en versterken van het elektriciteitsnet, zodat er meer stroom doorheen kan. Op heel veel plekken in onze gemeente moeten extra transformatorhuisjes geplaatst worden en zijn nieuwe kabels nodig. Ook gaan we het netwerk slimmer benutten door de vraag op piekmomenten te verminderen en het netwerk flexibeler te maken met opslag. Dit kost echter tijd en geld. De overheid ondersteunt deze projecten.

Wat kunt u doen?

Ook u kunt helpen netcongestie te verminderen. Door op slimme momenten energie te gebruiken, bijvoorbeeld als de zon schijnt de (af)wasmachine laten draaien. Ook kunt u de komende jaren beter een hybride warmtepomp aanschaffen in plaats van een volledig elektrische warmtepomp. Bijvoorbeeld via overbetuwe.warmtepompvergelijker.nl. Zo ontlast u het netwerk.

Netbeheerders zijn bezig met het uitbreiden van het elektriciteitsnet. Foto: Fotofocus

Verplichting warmtepomp vervalt

Nederland heeft samen met andere Europese landen afgesproken om in 2030 55% minder CO2 uit te stoten. Om dat te bereiken moesten huiseigenaren vanaf 2026 kiezen voor ander duurzame oplossing. Het nieuwe kabinet wil deze verplichting afschaffen. Dit najaar wordt duidelijk wat het Rijk gaat doen.

Als uw cv-ketel aan vervanging toe is, is een duurzame oplossing nog steeds de beste keuze. Met een hybride warmtepomp bespaart u tot maximaal 80% van het aardgasverbruik. Het Rijk helpt huiseigenaren met subsidie voor (hybride) warmtepompen. Wilt u weten wat de aanschaf van een hybride warmtepomp u kost en welke opties u heeft? Ga naar www.overbetuwe.warmtepompvergelijker.nl voor een eerste scan. Ook kunt u direct offertes opvragen.

Primeur voor Oosterhout en Randwijk

Gratis mooie boom in de voortuin

Begin dit jaar konden inwoners van Oosterhout en Randwijk zich aanmelden voor een gratis boom voor de voortuin. Er zijn maar liefst 120 bomen besteld. Ze worden eind dit jaar uitgedeeld. De voortuinactie was onderdeel van plannen om de openbare ruimte te vergroenen. De komende jaren gaat Overbetuwe ook in andere kernen hiermee aan de slag.

Een mooie tekening van een vergroend Oosterhout van scholiere Floor van basisschool Sam Sam.

Ruil uw tegels in!

In het voorjaar mooie bloembollen?

De tegeltaxi rijdt op zaterdag 9 november opnieuw door Overbetuwe. Huis-aan-huis haalt de gemeente tegels op bij iedereen die zijn of haar tuin wil vergroenen. Als u tegels verwijdert, kunt u dezelfde dag op de gemeentewerf drie zakken met ieder maar liefst 40 biologische bloembollen ophalen.

Het is inmiddels de vierde keer dat de gemeente op deze manier actie onderneemt voor groenere tuinen. In totaal zijn er de afgelopen jaren op bijna 450 adressen tegels verwijderd en deelde de gemeente duizenden planten uit.

Vroeg voedsel voor vlinders en bijen

Bloembollen geven veel nectar en stuifmeel af waar bijen, hommels en vlinders een heel voorjaar lang van kunnen genieten. Daarmee bouwen ze vroeg in het jaar, als er elders nog niet zo veel bloeit, weerstand op. En zo kunnen ze ook andere planten weer bestuiven.

Aanmelden

U kunt zich tot 25 oktober aanmelden voor de tegelruilactie. De tegelruilactie is op 9 november tussen 9.00 en 12.00 uur. U legt die dag de tegels die u wilt ruilen aan de weg. Dat mag maximaal 5 m² zijn. Vanaf 08.00 uur 's ochtends halen onze collega's de tegels op. Daarna kunt u de biologische bloembollen ophalen bij de gemeentewerf aan de Korte Helster 1 in Elst. U mag de oude tegels ook zelf gebruiken, bijvoorbeeld om een insectenhotel te maken.

Aanmelden kan via www.overbetuwe.nl/tegelruilen.

De metamorfose van een tuin in Elst: "We zijn van parkeerplaats naar eetbare tuin gegaan", laat de bewoner weten.

In Overbetuwe wordt de openbare ruimte binnen de bebouwde kom verbeterd. Waar nodig komen er meer planten en struiken en haalt de gemeente verharding weg. Tegelijkertijd kijkt de gemeente waar wegen, speelplekken, verlichting en water beter kunnen. De gemeente betreft inwoners bij de plannen. Zo zijn in Oosterhout en Randwijk de wensen van kinderen opgehaald met een tekenworkshop en waren er inloopbijeenkomsten.

Mispel, winterlinde of toch een gele kornoelje?

Sieraad voor het huis

Met een boom in de voortuin vergroenen de dorpen ook op privéterreinen. Een boom in de voortuin is niet alleen een sieraad voor het huis. Het geeft verkoeling op een hete zomerse dag en zorgt voor meer privacy. Er is gekozen voor soorten die van nature in Nederland voorkomen en een bijdrage leveren aan de biodiversiteit. De appellaagstamboom en gele kornoelje bleken heel populair, maar er komen ook andere soorten zoals kerspruim, mispel, perenboom, witte kers en winterlinde.

Ook in andere dorpen

De volgende dorpen waar Overbetuwe gaat vergroenen zijn Herveld en Andelst. Ook hier kunnen inwoners straks meedenken en een boom aanvragen voor hun voortuin. De uitnodigingen hiervoor volgen dit jaar. Wilt u een seintje per e-mail krijgen als de actie 'Bomen in de voortuin' in de kernen Herveld en Andelst start? Stuur dan alvast een e-mail met de titel 'Bomenactie voortuin Herveld en Andelst' naar Duurzaamheid@overbetuwe.nl.

Bijzondere bomen op bomenlijst

Bent u van plan een boom te kappen of flink te gaan snoeien? En bent u eigenaar van de boom waar het om gaat? Dat is het verstandig om eerst de bomenlijst van de gemeente Overbetuwe te bekijken of dit wel mag.

Overbetuwe gaat de regels voor het kappen van bomen aanpassen. Monumentale en waardevolle bomen mag je niet zomaar kappen. Dit staat in de bomenverordening. Overbetuwe past de lijst aan omdat de aanwezigheid van groen belangrijker is geworden door het veranderende klimaat.

Kaart

Op www.overbetuwe.nl/bomen-kappen vindt u een kaart waarop alle bijzondere bomen met rode stipjes zijn aangegeven. Dit kunnen particuliere bomen zijn maar ook bomen van de gemeente. Er staan veel soorten op, zoals de iep, paardenkastanje, esdoorn en de zomereik.

Meer informatie:

www.overbetuwe.nl/bomen-kappen

In bijna 450 tuinen zijn al tegels verwijderd

Er zitten verschillende bloembollen in het pakket: Narcis, crocus, blauw druifje, sterhyacint, scilla en kievitsbloem. De bloembollen zijn biologisch geteeld. Ieder pakket bevat 40 bloembollen. U ontvangt dus in totaal 120 bloembollen.

Nieuw beleid in de gemeente Overbetuwe

Grote grasvelden minder maaien

We zien het overal in Nederland gebeuren: grasvelden die niet meer zo vaak gemaaid worden. Dit komt niet omdat gemeenten minder tijd hebben, maar door een bewuste keuze. Ook wil de gemeente Overbetuwe grasvelden binnen de bebouwde kom die groter zijn dan 500 m² nog maar twee keer per jaar gaan maaien.

Er zijn verschillende redenen om minder vaak te maaien. Minder maaien geeft wilde bloemen en planten de kans om te groeien. Dat is goed voor de biodiversiteit en voor plantensoorten die van nature in Nederland voorkomen. Velden met veel verschillende en bijzondere planten trekken ook meer verschillende insecten en vogels aan. Bovendien helpt het om de natuur beter in balans te brengen. Het is beter als er in alle seizoenen bloeiende bloemen en planten zijn. Hommels, bijen en kevers krijgen zo langer voedsel.

Speeltuinen en hondenvelden wel maaien

De gemeente kiest de tijdstippen en locaties waar niet of juist wel gemaaid wordt zorgvuldig. Verkeersveiligheid blijft een belangrijk onderdeel bij het maai-beheer rond wegen en fietspaden. Grasvelden waar veel mensen samenkomen, worden nog steeds op de oude manier gemaaid. Zoals speeltuinen en hondenvelden. Alle grasvelden groter dan 500 m² zijn per dorpskern in kaart gebracht. Voor die velden gelden de nieuwe maaieregels. Op sommige velden waar

maaien lastiger is, heeft de gemeente bloembollen gepoot.

Minder maaien,
meer biodiversiteit

Online zien waar gemaaid wordt

Het nieuwe maai-beheer wordt stap voor stap ingevoerd. De gemeente onderzoekt of minder maaien ook buiten de bebouwde kom mogelijk is. Mensen kunnen straks online zien welke velden minder vaak gemaaid worden.

Ongeveer de helft van de inwoners wil graag een strak gemaaid veldje, terwijl de andere helft biodiversiteit belangrijk vindt. Minder maaien is overigens niet altijd goedkoper. Lang gras moet vaak opgeruimd worden, terwijl kort gras kan blijven liggen.

Al 150 adoptieouders voor een stukje openbaar groen

In Overbetuwe zijn er al meer dan 150 stukjes openbaar groen geadopteerd. Dit openbaar groen wordt door de gemeente van plantjes voorzien en dan door buurtgenoten zelf onderhouden.

Het is alweer het derde jaar dat de actie Adopteer Groen loopt. Boomspeiegels en plantvakken zijn favoriet. Ook dit jaar zijn kandidaten weer welkom. Het is gezellig, goed voor de saamhorigheid en de straat wordt er groener van. Wanneer je het samen een beetje bijhoudt, kost het weinig tijd, maar knapt je omgeving er wel van op.

Ook scholen doen mee

Of u nu alleen bent, of met een groepje buurtgenoten, iedereen mag zich aanmelden. Ook scholen mogen een aanvraag doen voor extra groen in de vorm van twee bomen. Daar moeten dan wel tegels voor verdwijnen. Inmiddels doen al negen scholen mee. Ook andere scholen binnen de gemeente mogen zich nog aanmelden.

Hoe het werkt

Na aanmelding bekijkt een medewerker van de gemeente de situatie ter plekke. Als de locatie is goedgekeurd, levert de gemeente bloembollen in oktober en vaste planten in het voorjaar. Bij elk stukje adoptiegroen komt ook een paaltje in de grond zodat iedereen ziet dat dit stukje is geadopteerd.

Meer informatie is te vinden via www.overbetuwe.nl/groenadopteren.

Nationale Boomfeestdag

Ieder kind zou een keer een boom moeten planten

Ieder kind zou tijdens de basisschoolleeftijd minimaal één boom moeten planten. Dat is het doel van de stichting Nationale Boomfeestdag. Ook in de gemeente Overbetuwe kunnen scholen meedoen. Zoals de St. Jacobusschool in Valburg al jaren doet.

Natuurlijk is het planten van een boom op zich al een belevenis. Maar het is eigenlijk veel meer dan dat. Je betreft op deze manier kinderen bij de natuur. In Overbetuwe wordt het planten van de bomen door scholen gecombineerd met een bezoek van Natuur- en Milieu Educatie (NME). Zij zorgen voor voorlichting op school en vertellen over het belang van de natuur.

Bestellen bomen

De gemeente bestelt alle bomen en helpt de leerlingen

tijdens de Nationale Boomfeestdag met aanplanten. Het is goed dat scholen meedoen en op deze wijze de kinderen bewust maken hoe belangrijk groen is.

Aanmelden scholen

De Nationale Boomfeestdag is dit jaar op 20 november. Kijk op www.boomfeestdag.nl. Scholen mogen zich nog aanmelden via het NME

Klimaatburgemeester Hans Suurmond begint aan derde jaar

‘Samen je omgeving een beetje groener maken’

Hans Suurmond begint aan zijn derde jaar als klimaatburgemeester voor de gemeente Overbetuwe. Na dit jaar draagt hij het stokje over. Hij heeft al een opvolger gevonden, maar zijn wens is dat de gemeente veel meer klimaatburgemeesters gaat krijgen. “Ik heb het al die jaren met veel plezier gedaan,” zegt Hans Suurmond uit Elst. “Ik werd ooit klimaatburgemeester om mijn enthousiasme voor duurzaamheid te delen met anderen. Maar het is nu tijd voor iemand met frisse ideeën.”

Hans Suurmond merkt dat steeds meer inwoners in Overbetuwe bezig zijn met hun omgeving. “Dat is mooi om te zien. Sommige mensen vinden duurzaamheid een moeilijk begrip, maar het vergroenen van je eigen omgeving zorgt juist voor nieuwe energie. Dat ervaar ik elke dag.” Hans heeft de afgelopen jaren veel groene initiatieven aan elkaar verbonden. “Veel mensen willen iets doen met duurzaamheid. Het be-

gint vaak klein en dat is juist heel goed. In mijn eigen wijk Brienenshof begonnen we ooit met vijf mensen met kleine duurzame initiatieven. Nu zijn er al meer dan honderd mensen bij betrokken.

Groot denken, klein beginnen

Alles wat kleinschalig begint, krijgt de kans om te groeien. Je mag gerust groot denken, maar het is

goed om klein te beginnen. Alle kleine beetjes helpen. Mensen vragen zich wel eens af wat het oplevert om een tegel uit je eigen tuin te halen. Maar als veel mensen dat door de hele gemeente doen, betekent het samen wel degelijk iets. Zo laten we overal in de gemeente ‘duizend bloemen groeien’. Als klimaatburgemeester probeer ik mensen te helpen om hun ideeën te laten realiseren. Ik zie het daarnaast als mijn taak om ideeën verder te brengen en te delen met anderen.”

Huiskamergesprekken

Hans Suurmond organiseerde de afgelopen jaren bijeenkomsten en gaat komend jaar ook huiskamergesprekken over duurzaamheid uitvoeren. Zo voerde hij gesprekken over groene daken, warmtepompen en zonnepanelen. Het komende jaar wil Hans nog meer initiatieven samenbrengen. “Wanneer meer mensen samen optrekken, kun je echt het verschil maken. Bijvoorbeeld op het gebied van gezamenlijke inkoop van planten of energie. Er liggen mooie kansen waar de klimaatburgemeester graag bij helpt of advies over geeft.”

Hans Suurmond: “Samen maak je echt het verschil.” Foto: Sjoerd Geurts

Lokale helden tegen klimaatverandering

Steeds meer mensen in Nederland spelen een actieve rol in de strijd tegen klimaatverandering. Een belangrijk onderdeel hiervan zijn de klimaatburgemeesters. Een klimaatburgemeester is een inwoner die zich vrijwillig inzet om anderen bewust te maken van duurzaamheid en klimaatverandering. Die anderen motiveert om duurzamer te leven. Dit doet de klimaatburgemeester door activiteiten te organiseren, zoals workshops over energiebesparing, opruimacties in de natuur of bijeenkomsten over afvalvermindering. De klimaatburgemeester is ook aanspreekpunt voor mensen met vragen over duurzaamheid.

Inkoopactie glas- en woningisolatie

Om u te helpen bij het verduurzamen van uw woning, organiseert de gemeente Overbetuwe binnenkort een gezamenlijke inkoopactie voor glas- en woningisolatie. Door samen in te kopen, kunnen deelnemers profiteren van goede kwaliteit, lagere prijzen en een eenvoudig aankoopproces. De inkoopactie biedt inwoners van Overbetuwe de kans om voordelig te investeren in bijvoorbeeld HR++ glas of spouwmuurisolatie.

Interesse? Meld u alvast aan via overbetuwe.nl/energieloket.

Brienenshof opent deuren tijdens Duurzame Huizenroute

De bewoners van de wijk Brienenshof in Elst hebben er zin in. Tijdens de Nationale Klimaatweek openen ze hun deuren voor de eerste Duurzame Huizenroute. Op zaterdag 9 november tussen 10.00 en 16.00 uur kunnen buurtgenoten een kijkje nemen in een verduurzaamd huis.

Tijdens de Duurzame Huizenroute laten bewoners van Brienenshof hun woningen en tuinen zien om duurzame initiatieven met elkaar te delen en bespreken. “We zijn nog bezig met de voorbereidingen”, vertelt Hans Suurmond, bestuurder van Stichting Brienenshof Duurzaam en Klimaatburgemeester van Overbetuwe.

ze uitleg. Je kunt dus kijken en ‘proeven’. We willen kijken of dit aanslaat. Daarom is het in eerste instantie vooral bedoeld voor inwoners uit de wijk zelf. Al zullen we andere mensen niet weigeren. Mocht het een succes zijn, dan wil ik het initiatief vanuit mijn rol als Klimaatburgemeester verder in de gemeente proberen uit te rollen. Want het is goed om te leren van elkaar.”

Gasloze huizen en groene daken

“Diverse buurtgenoten met bijvoorbeeld een warmtepomp, een gasloos huis of een groen dak doen mee. Overall kunnen bezoekers een kijkje nemen en krijgen

Meer informatie vindt u op brienenshofduurzaam.nl.

Foto: Milieu Centraal

Nationaal Warmtefonds: 0% rente

Eenvoudig geld lenen voor energiebesparende maatregelen

Beslagen ramen, hoge energierekeningen, koude vloeren en tocht in huis zijn herkenbaar voor veel woningeigenaren en zorgen voor ongemak. Het isoleren van uw huis kan hiertegen helpen. Het Nationaal Warmtefonds is in het leven geroepen om de financiering van energiebesparende maatregelen mogelijk te maken voor iedereen.

Woningeigenaren met een totaalinkomen van u en uw partner tot € 60.000 kunnen bij het Nationaal Warmtefonds aankloppen voor een lening tegen 0% rente voor de hele looptijd van de lening. In sommige gevallen wordt een Energiebespaarlening met een combinatielening aangeboden. Deze aanvullende lening zorgt er dan voor dat woningeigenaren die het financieel wat lastiger hebben ook energiebesparende maatregelen kunnen nemen. Deze woningeigenaren betalen geen rente over deze lening en de eerste vijf jaar geen aflossing.

Voor iedereen

Ook woningeigenaren met een hoger inkomen kun-

nen bij Nationaal Warmtefonds lenen. Net als huis-eigenaren die ouder zijn dan 75 jaar en mensen met een bkr-registratie. Het doel van Nationaal Warmtefonds is dat iedereen in Nederland energiezuinig en comfortabel kan wonen. Voor Verenigingen van Eigenaren (VvE's) zijn er ook financieringsmogelijkheden bij het Nationaal Warmtefonds.

Met energiebesparende maatregelen bent u minder afhankelijk van de energieprijzen en levert u een bijdrage aan het klimaat.

Meer informatie

Kijk voor meer informatie op www.warmtefonds.nl.

Bij het Warmtefonds kun je terecht voor een lening. Foto: Milieu Centraal

Het verduurzamen van monumenten is maatwerk

Elke woning kan energiezuiniger worden gemaakt, maar historische gebouwen, waaronder monumenten, vormen een extra uitdaging. Dit komt omdat je bij een monument te maken hebt met strenge regels. Het verduurzamen of verbouwen van monumenten is daarom maatwerk, maar het is zeker niet onmogelijk. We zien steeds vaker eigenaren die de uitdaging aangaan. Algemene informatie hierover is te vinden op www.monumenten.nl/verduurzamen. Daar staat in een speciale gids duidelijk omschreven wat wel en niet mogelijk is en waar u rekening mee moet houden.

300 monumenten in Overbetuwe

In Overbetuwe zijn ongeveer 300 rijks- en gemeen-

temonumenten. Dit zijn bijzondere en unieke huizen met een rijke historie, waar de historische waarde behouden moet blijven. Voor meer praktische informatie is het boek 'Een warme jas' gemaakt. Hierin wordt op een praktische manier uitgelegd hoe u uw huis energiezuiniger kunt maken. Meer informatie is te vinden op www.eenwarmejasvooroudehuizen.nl.

Duurzaam aan de slag met uw monument?

Heeft u een monumentale woning die u wilt verduurzamen en weet u wat u wilt gaan doen? En wilt u weten welke subsidies er voor u zijn? Neem dan contact op met Hans Huisman van de gemeente Overbetuwe via 14 0481.

Houd rekening met beschermde dieren

Een vleermuiskast in de nok van een woning in Elst. Foto: Beeldbank van de Leefomgeving

Steeds meer mensen isoleren hun huis. Dit is goed voor de energierekening en het klimaat. Maar wist u dat er bij het isoleren van een spouwmuur en dakisolatie aan de buitenzijde problemen kunnen ontstaan voor beschermde dieren zoals huismussen, gierzwaluwen of vleermuizen? Daarom heeft de overheid regels gemaakt om dit te voorkomen.

In daken en spouwmuren van huizen leven soms mussen, gierzwaluwen en vleermuizen, vaak zonder dat de bewoner het weet. Voor u aan de slag gaat is het belangrijk om te controleren of er in uw spouwmuur geen beschermde diersoorten leven. Bij het isoleren van een spouwmuur wordt er namelijk isolatiemateriaal in de muur gespoten. Hierbij worden soms dieren gedood of verdwijnen hun schuilplekken of broedplekken. Het verstoren of doden van beschermde dieren, zoals de vleermuis, is bij wet verboden. Bij natuurvriendelijk isoleren krijgen de dieren eerst de kans om weg te vliegen voordat er geïsoleerd wordt.

Kraam- of broedperiode van dieren

Het is niet toegestaan om zelf dieren te verwijderen. Heeft u isolatieplannen? Schakel dan een gecertificeerd bedrijf in. Die weet precies hoe u de juiste maatregelen neemt. Deze partij kan u ook informeren over de beste tijd om te isoleren. Je mag bijvoorbeeld niet tijdens de kraam- of broedperiode en winterrust van beschermde dieren aan de slag. Ze zorgen ervoor dat dieren eerst uit de woning vliegen en niet terug kunnen. Er blijven voldoende momenten over waarop u goed kunt isoleren.

Vervangende verblijfplaatsen

De gemeente Overbetuwe werkt ondertussen aan een plan voor het behoud van beschermde diersoorten. Er wordt dan onder meer gekeken naar vervangende verblijfplaatsen voor sommige soorten beschermde dieren, zodat ze na verplaatsing toch een plek vinden.

Meer informatie

Kijk op www.natuurvriendelijkisoleren.nl.

De vleermuis: beetje vreemd maar wel nuttig

Vleermuizen zijn nuttige dieren. Ze plukken op een zomeravond duizenden muggen en motjes uit de lucht. Ze leven in groepen in donkere, vochtige plekken in een spleet van een boom of gebouw of onder dakpannen. Pas als het duister wordt, vliegen ze uit. Daarom weten de meeste mensen niet of ze vleermuizen bij huis hebben.

Zelf compost maken voor uw tuin met compostvat

Met een compostvat maakt u zelf voedzame grond voor uw tuin.

Maak iets moois en win

Bent u creatief? Doe dan mee met onze wedstrijd 'Overbetuwe Creatief & Duurzaam' en laat zien hoe duurzaam Overbetuwe is.

Alle vormen van creativiteit zijn welkom: een foto, tekening, collage of schilderij. Of heeft u een beeldhouwwerk in gedachten? Ook helemaal goed. Voor ons is het alleen belangrijk dat uw werk is geïnspireerd door het thema duurzaamheid. Extra bijzonder wordt het wanneer u ook nog duurzame materialen gebruikt. Er zijn mooie prijzen te winnen, dus laat uw creativiteit de vrije loop en inspireer anderen!

Kinderen mogen ook meedoen!

De wedstrijd staat ook open voor kinderen tot 18 jaar. Voor hen hebben we een speciale prijs uitgelooft. Hoe doet u mee?

- U stuurt ons een goede foto van uw kunstwerk in JPG of PNG formaat. De foto moet zo groot mogelijk zijn, liefst vanaf 1 Mb.
- Vertel ook iets over uw werk: Hoe het gemaakt is, welke materialen u heeft gebruikt en wat u inspireerde, enzovoort.
- Let op: als u foto's van mensen maakt, vraag dan

altijd vooraf om toestemming.

- U geeft ons toestemming om uw foto of een foto van uw kunstwerk te gebruiken, met vermelding van uw naam, bijvoorbeeld voor social media, de website of de gemeentepagina in Gemeentenieuws.
- U stuurt uw werk in via www.overbetuwe.nl/creatiefduurzaam. Dat kan tot uiterlijk maandag 3 december 2024.
- Stuurt uw kind een kunstwerk in? Vermeld dan ook de leeftijd van uw kind.
- Wij gebruiken uw contactgegevens alleen om te corresponderen over de wedstrijd.
- De winnaars krijgen via e-mail bericht.

Jurering kunstwerken

De jury selecteert een aantal winnaars en één kindervinnaar. Alle werken die voor de inleverdatum zijn ingestuurd zullen door een onafhankelijke jury worden beoordeeld. De jury bestaat uit: wethouders Rik ten Dam en Evert Westerbeek, kinderburgemeester Bente Tijssen en een beleidsadviseur Kunst & Cultuur van de gemeente Overbetuwe. We maken in januari 2025 de winnaar bekend.

In de gemeente Overbetuwe kunt u uw groente-, fruit- en tuinafval (GFT) scheiden in de groene container. Dit afval, zoals schillen, etensresten en tuinafval, wordt daarna omgezet in compost. Maar wist u dat u ook thuis compost kunt maken met een compostvat? U kunt een compostvat bij de gemeente bestellen.

Met een compostvat zet u zelf GFT-afval om in compost voor uw tuin of balkon. Dit verbetert de grond, laat planten beter groeien en vermindert de behoefte aan kunstmest. Thuis composteren vermindert bovendien de hoeveelheid restafval, wat zorgt voor minder vervoer en verwerking, en dus minder CO²-uitstoot.

Wat mag in het compostvat?

U kunt veel huishoudelijk afval in het compostvat kwijt. Denk aan:

- Aardappelschillen en fruitschillen
- Etensresten
- Groenteresten
- Theebladeren en zakjes (zonder nylon of nietjes)
- Koffiedik
- Eierschalen
- Doppen van noten
- Houtas (maximaal 1 keer per week)
- Verlepte bloemen en kamerplanten (maximaal 1 keer per week)
- Tuinafval zoals onkruid (maximaal 1 keer per week), gemaaid gras, bladeren, coniferen, hulstblad, en dennennaalden
- Stro (maximaal 1 keer per week)
- Zaagsel (maximaal 1 keer per week)
- Tuinaarde, potgrond, zand, turf

Bestel een compostvat

Aan de slag met composteren? Dat is een goed plan! En als u nu begint, kunt u het in het voorjaar al gebruiken. U kunt bij de gemeente voor € 17,- een compostvat kopen voor thuisgebruik. Deze wordt gratis bij u thuis bezorgd. Het vat heeft een inhoud van 290 liter.

Aanvragen kan via www.overbetuwe.nl/duurzaamheid.

Leuk plan voor een duurzame activiteit?

Organiseer een activiteit die bijdraagt aan duurzaamheid en ontvang subsidie. Bijvoorbeeld voor een kledingruilbeurs, repaircafé, recycleparty, deelauto in de wijk, of het aanleggen van een bloementuin. De activiteit moet toegankelijk zijn voor inwoners van Overbetuwe.

Dit zijn de voorwaarden voor de subsidie: U kunt minimaal € 100 en maximaal € 2.500 aanvragen voor de kosten die u maakt. Elk jaar is er in totaal € 25.000 beschikbaar voor subsidies.

Elk jaar is er € 25.000 beschikbaar voor subsidie

Aanvraag indienen

U kunt een aanvraag indienen tot 31 december 2026. Meer informatie is te vinden via www.overbetuwe.nl/duurzaamheid.

Schone lucht is belangrijk voor onze gezondheid

Schone lucht is voor mens en dier belangrijk. Foto: Beeldbank van de Leefomgeving

Schone lucht is van groot belang voor onze gezondheid. Door de uitstoot van gassen door verkeer en de verbranding van hout komen schadelijke stoffen in de lucht, wat de luchtkwaliteit vermindert. Alleen samen kunnen we de luchtverontreiniging verminderen.

Rook uit de uitlaat of de schoorsteen bevat stoffen die gevaarlijk zijn voor de gezondheid. Deze stoffen komen in de lucht terecht die wij vervolgens inademen. Om onze gezondheid te beschermen, moeten we deze uitstoot verminderen.

Fijnstof en stikstofdioxide hebben een negatief effect op onze gezondheid. Jaarlijks overlijden er nog altijd 11.000 mensen vroegtijdig door ongezonde lucht. In 2016 veroorzaakte luchtverontreiniging in Nederland gemiddeld een verkorting van de levensverwachting met ongeveer negen maanden, voor de helft door binnenlandse bronnen.

Hoe is de luchtkwaliteit bij mij?

De gemeente Overbetuwe werkt op dit moment aan

een Schone Lucht-plan. In het actieplan staan maatregelen om de luchtkwaliteit te verbeteren, vooral op plekken waar de gemeente of inwoners en bedrijven invloed hebben op de uitstoot.

De luchtkwaliteit in Overbetuwe wordt gemeten op verschillende locaties. Met deze metingen checken we of we voldoen aan de normen van de Europese Unie (EU), de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) en berekeningen van het RIVM. Dit geeft een goed beeld van hoe de luchtkwaliteit in de gemeente is.

Wat kan ik doen om de luchtkwaliteit te verbeteren?

Er zijn verschillende dingen die u kunt doen om de luchtkwaliteit voor uzelf en anderen te verbeteren:

- Neem wat vaker de fiets of het openbaar vervoer, bijvoorbeeld voor korte ritten naar de binnenstad.
- Stap over op elektrisch vervoer.
- Stook hout in de kachel, open haard of vuurkorf op een bewuste manier.

Hout stoken? Houd rekening met uw omgeving

Hout stoken kan veilig en gezellig, maar het is belangrijk om bewust te zijn van de gevolgen voor de gezondheid. Er kunnen stoffen zoals fijnstof en koolmonoxide in de lucht komen. Die stoffen kunnen schadelijk zijn voor uw gezondheid en die van anderen, vooral voor kinderen, ouderen en mensen met long- of hartklachten. Volg de adviezen en maak verantwoord gebruik van uw haard of barbecue.

Wat kunt u doen?

Houd rekening met uw omgeving als u hout stookt. Kijk altijd eerst op de Stookwijzer voor een actueel advies over hout stoken in uw buurt. Bij mist of windstil weer blijft houtrook namelijk langer hangen, wat de luchtkwaliteit verslechtert.

Tips voor verantwoord stoken

- Gebruik alleen droog en onbehandeld hout. Controleer met een vochtmeter of het hout een vochtgehalte tussen 12% en 15% heeft.
- Steek het vuur van bovenaf aan: Gebruik aanmaakhout en aanmaakblokjes.
- Zorg voor voldoende ventilatie: Laat het vuur vanzelf uitbranden en voorkom dat het hout gaat smeulen.
- Laat de schoorsteen minstens één keer per jaar vegen.

Stookalert

Seintje ontvangen wanneer u beter niet kunt stoken? Meld u aan voor de stookalert van het RIVM via www.rivm.nl/houtrook.

Last van uw burens?

Heeft u last van houtrook van burens? Probeer het gesprek aan te gaan en leg uit hoe zij de overlast kunnen verminderen. Tweederde van de houtstokers staat open voor het beperken van de overlast.

Meer informatie: www.stookwijzer.nu.

Bloeiende akkerranden feest voor vlinders

Overbetuwe kleurt steeds mooier dankzij de bloeiende akkerranden die overal in de regio verschijnen. Deze kleurrijke bloemenstroken zijn niet alleen een lust voor het oog, maar ook een waar feestmaal voor vlinders en andere insecten.

Ook vogels, reeën en hazen worden er graag gezien. Deze bloemrijke randen dragen bij aan een gezonder ecosysteem en geven de natuur een handje hulp.

Aangelegd door agrariërs

De akkerranden zijn aangelegd door lokale agrariërs, met steun van de gemeenten Overbetuwe en Lingewaard, de provincie Gelderland, Park Lingezegen, en de Agrarische Natuurvereniging Lingestreek. Het is een mooi voorbeeld van samenwerking tussen verschillende partijen voor een groener en levendiger buitengebied.

Nieuw informatiebord

Wie meer wil weten over deze vlinderrijke akkerranden kan sinds kort terecht bij een nieuw informatiebord aan de Reestraat Rijksweg Noord. Dit bord werd in augustus feestelijk onthuld door kinderburgemeester Bente Tijssen van Overbetuwe, samen met wethouder Rik van den Dam. Het initiatief laat zien hoe zelfs de kleinste bloemen grootse veranderingen teweeg kunnen brengen in het landschap en het leven van de dieren die er hun thuis vinden.

Wethouder Rik van den Dam en kinderburgemeester Bente Tijssen onthullen informatiebord Vlinderrijke Akkerranden. Foto: Paulien Varkevisser

Meer groen, meer bomen

Vanuit elke woning moet je bomen kunnen zien.

Overbetuwe telt 24.704 bomen die eigendom zijn van de gemeente. Dit aantal verdubbelt ongeveer als we het aantal bomen meetellen dat op particuliere gronden staat. De gemeente wil meer groen en gaat daarvoor de 3-30-300 regel gebruiken.

Als je vanuit je woning groen kunt zien, is dat al goed voor je gezondheid. Uit onderzoek blijkt dat je je beter voelt en dat een groene wijk mensen uitnodigt om naar buiten te gaan. Daardoor beweeg je meer, maar ontmoet je ook sneller je burens, wat weer zorgt voor meer sociale contacten in de buurt.

Altijd groen dichtbij

De 3-30-300-regel helpt de gemeente om wijken en dorpen groener en gezonder te maken. De 3 betekent dat er vanuit elke woning, werkplek of school liefst

Woordzoeker

Los de woordzoeker op en maak kans op één van de tien zakken met biologische bloembollen. De woordzoeker staat in het teken van water. Zo doet u mee:

Zoek de gegeven woorden op in het veld met letters en streep ze door. De overgebleven letters vormen de oplossing.

De oplossing kunt u tot en met 1 december 2024 doorgeven via www.overbetuwe.nl/woordzoeker.

De winnaars ontvangen na 1 december persoonlijk bericht. Ook publiceren we de namen van de winnaars in de volgende editie van deze krant.

Afkoppelen	Grint	Schouders
Afvoer	Grondwater	Sloot
Afwaswater	Klimaat	Stank
Afwatering	Leiding	Takken
Beekje	Leren	Tegel
Bodem	Lucht	Vuil
Boiler	Meterstand	Wadi
Buis	Mooi	Warmte
Dakgoot	Natuur	
Dijken	Onweer	
Drinkwater	Peil	
Druk	Plant	
Duurzaam	Samen	
Greppel	Schoon	

minstens drie volwassen bomen te zien zijn. De 30 betekent dat 30% van de wijk in de schaduw valt van bomen. En de 300 betekent dat het wenselijk is dat er op maximaal 300 meter afstand van elke woning een park of groene ruimte te bereiken is. De 3-30-300-regel wordt toegepast bij nieuwbouwprojecten. De gemeente Overbetuwe kijkt met deze regel ook naar bestaande situaties om het groen op deze manier op peil te krijgen. Zo wordt ingezet op plekken waar dit nodig is, als een nieuwe boom voldoende ruimte heeft om te kunnen groeien.

Een boom geeft leven

Bomen zijn echte beeldbepalers. Een boom geeft een straat of plein een mooie uitstraling. Ze geven een dorp een eigen karakter. Ze geven herinneringen aan bijzondere momenten. Een mooie volwassen boom heeft ook economische waarde: een huis kan erdoor in waarde stijgen. En een boom geeft leven: voor vogels die een nestje bouwen of beschutting zoeken. En voor eekhoorns, egels, vleermuizen en spinnen, vlinders en andere insecten. Een boom geeft zelfs de bodem leven: Bomen geven suikers af en met hun wortels zorgen ze voor afvoer van water.

W A R M T E D A K G O O T R I
O A T E G E L B K L I M A A T
L F D A G S C H O U D E R S S
E W R I K R I B U I S B M D C
M A N A F K O P P E L E N U H
E S S F O S E N G S D E G U O
T W L V N T L N D O P K R R O
E A O O W A U E B W K J I Z N
R T O E E N C G R U A E N A R
S E T R E K H S R E M T T A N
T R O K R G T D A E N O E M A
A R J P L A N T V M P A O R T
N I L E I D I N G U E P M I U
D R I N K W A T E R I N E M U
A F W A T E R I N G L L A L R

Colofon

Jaargang 2, nummer 2, oktober 2024

Overbetuwe Duurzaam is een uitgave van gemeente Overbetuwe. In deze krant vindt u informatie, achtergrondartikelen en nieuws over het thema Duurzaamheid.

Gemeente Overbetuwe
Postbus 11
6660 AA Elst
Telefoon: 140481
Email: duurzaamheid@overbetuwe.nl

Heeft u naar aanleiding van deze uitgave vragen? Bel 140481 of mail naar duurzaamheid@overbetuwe.nl. U mag teksten hergebruiken als u de bron en de datum duidelijk vermeldt. Dit geldt niet voor campagne- en beeldmateriaal, logos'en slogans. Hiervoor moet u vooraf toestemming vragen via e-mail naar duurzaamheid@overbetuwe.nl.

De krant wordt verspreid in de uitgave Gemeentenieuws in een oplage van 20.250 exemplaren. Heeft u een bezorgingsklacht? Ga naar www.over-nederbetuwe.gemeentenieuwsonline.nl/bezorgklacht. U vindt de krant ook bij diverse openbare locaties in uw buurt. En u kunt hem digitaal lezen op www.overbetuwe.nl/duurzaamheid.

Tekst: Geurts Media, gemeente Overbetuwe
Eindredactie: gemeente Overbetuwe, Geurts Media
Fotografie: gemeente Overbetuwe, Beeldbank van de Leefomgeving, inwoners, Geurts Media
Ontwerp en vormgeving: Geurts Media
Drukwerk: Het Gemeente Nieuws
Gedrukt op FSC Papier

De volgende editie verschijnt in april 2025.

Oplossing woordzoeker april 2024

De oplossing van de woordzoeker van april is: Samen naar een duurzaam Overbetuwe.

Uit alle juiste inzendingen hebben wij 10 winnaars gekozen. Zij wonnen een biologisch, handgemaakte 'verbloemtegel'. De winnaars zijn:

- Rudo Peerenboom (Heteren),
- Marian van Dieren (Herveld),
- Diana Kon (Zetten),
- Geeta Jansen (Zetten),
- Frederike Bode (Heteren),
- Ger Veulings (Oosterhout),
- Jos van Bon (Valburg),
- Patricia Kool (Driel),
- Mariet Muijsers (Elst) en
- Theo Daanen (Elst).

Van harte gefeliciteerd met uw prijs!

